

VLUCHTELINGEN ZIJN MENSEN, MET MENSENRECHTEN!

EDITO

Terwijl Europa de strijd aanbindt met het coronavirus, worden vluchtelingen door de EU ook beschouwd als een virus dat te allen prijze buitengehouden moet worden. Vluchtelingen zijn nochtans mensen, met intrinsieke mensenrechten, die bescherming genieten onder het internationaal humanitair recht.

Op 29 februari zette de Turkse president Erdoğan "de deuren open" voor vluchtelingen en migranten richting Europa. Er volgden bijna onmiddellijk chaotische en gewelddadige taferele. Duizenden vluchtelingen en migranten trokken naar de westelijke Turkse grens, waar ze opgewacht werden door verre van verwelkomende Europese ordediensten. Tegen 6 maart hadden zich al zo'n 35.000 vluchtelingen aan de grens verzameld. Er ontvouwde zich een ware humanitaire crisis. Terwijl Griekenland de oproerpolitie, de grenswacht en het leger liet aanrukken om de vluchtelingen te beletten Europa te betreden, stuurde ook Bulgarije 1000 extra militairen naar zijn grens met Turkije. In beide Europese landen patrouilleren bovendien burgermilities langs de grenzen die vluchtelingen ongehinderd intimideren, verjagen en soms mishandelen.

De Griekse ordediensten trakteerden de aan de grens verzamelde gelukszoekers op het waterkanon, traargas, granaten en zelfs rubberen kogels en de Turkse politie vuurde richting Griekenland met traargas om te voorkomen dat vluchtelingen die er in geslaagd waren de grens over te steken, zouden terugkomen. Er doken hartverscheurende beelden op van de vluchtelingen -waaronder gezinnen met kinderen- die zich te midden van deze hel bevinden. De bezittingen van al wie erin slaagt de Griekse grens te overschrijden worden in beslag genomen. Sommige vluchtelingen moesten zich zelfs van al hun kleren ontdoen en werden zo teruggestuurd. Vluchtelingen worden geslagen en zwaar mishandeld. Enkelen vertoonden zelfs schotwonden.

Turkije stopte eind februari ook met het tegenhouden van de vluchtelingen die via de Middellandse Zee de Griekse eilanden proberen te bereiken. De vluchtelingenkampen op de Egeïsche eilanden Lesbos, Chios, Samos, Leros en Kos kunnen de extra toevoer van vluchtelingen niet verwerken. Begin februari riep het Vluchtelingenagentschap van de Verenigde Naties (UNHCR) al op tot een urgente evacuatie van gezinnen en zieke mensen uit het "alarmerend overbevolkte" Moria-vluchtelingenkamp op het eiland Lesbos. Het aantal mensen in Moria, het grootste vluchtelingenkamp van Europa, steeg van 5000 afgelopen juli tot 20.000 begin februari 2020. Er is geen plaats meer in het officiële gedeelte van het kamp. Vluchtelingen zien zich verplicht om geïnproviseerde schuilplaatsen in elkaar te knutselen in een olijfgaard rond het

kamp. Deze plek ligt bezaaid met afval en heeft niets van voorzieningen. Het UNHCR stelde begin februari: "Er verblijven meer dan 36.000 asielzoekers in 5 opvangcentra die oorspronkelijk ontworpen zijn voor 5400 mensen". De mensen die zich buiten de kampen geïnstalleerd hebben, waren daar nog niet bijgeteld. (Naar schatting verbleven er begin februari meer dan 42.000 mannen, vrouwen en kinderen in en rond de opvangcentra op Lesbos, Samos, Chios, Leros en Kos.) "We maken ons ernstige zorgen over de beperkte toegang tot gezondheidsdiensten en de moeilijke levensomstandigheden in de opvangcentra", aldus het UNHCR.

De vluchtelingen op de eilanden kunnen niet weg. Het vluchtelingenbeleid van de EU verplicht hen om in Griekenland te blijven tot hun asielverzoeken behandeld zijn door een totaal onderbemand en overspannen systeem. En de Griekse regering is al lang gestopt met het transfereren van vluchtelingen van de eilanden naar het vasteland. Bovendien kondigde de Griekse conservatieve premier Mitsotakis begin maart aan dat de behandeling van alle asielaanvragen voor een maand opgeschort wordt uit protest tegen het feit dat de andere EU-staten "hun deel van de lasten" niet opnemen met betrekking tot het opvangen van vluchtelingen.

De Griekse autoriteiten grepen na het openstellen van de Turkse grens ook rond de eilanden in met militair machtsvertoon. 52 schepen werden naar de wateren rond Lesbos en de andere eilanden gestuurd om vluchtelingen af te schrikken en te voorkomen dat ze konden aanmeren. De eilandbewoners zijn het beu dat hun eilanden getransformeerd worden tot één groot vluchtelingenkamp. Ze zijn verenigd in hun woede tegenover de irrationaliteit van het hele vluchtelingenbeleid van de centrale regering en de Europese autoriteiten die hen al jaren totaal in de steek laten. Deze woede heeft zich ondertussen ook tegen de migranten gekeerd. Extreemrechtse groepen proberen de hevige emoties te instrumentaliseren. Er zijn op de eilanden aanvallen gesignaleerd tegen vluchtelingen, de vrijwilligers die hen helpen en professionele hulpverleners. Er verschenen ook schokkende beelden in de media van de Griekse kustwacht die met zijn schepen tegen de bootjes van de vluchtelingen vaart en met rubberen kogels in de zee schiet om hen weg te jagen. Er ontvouwt zich een ware humanitaire crisis aan de buitengrenzen van de EU. Het is echter een door de mens gecreëerde crisis, die vermeden had kunnen worden als de betrokken partijen de elementaire principes van het internationaal recht zouden respecteren.

VLUCHTELINGEN ALS PIONNEN IN EEN POLITIEK MACHTSSPEL

In maart 2016 werd er tussen de Europese Unie (EU) en Turkije een akkoord gesloten, dat Europa in staat stelde om elke verantwoordelijkheid voor vluchtelingen van zich af te schuiven. Ankara zou de stroom vluchtelingen richting Europa afstoppen door zijn grenzen te sluiten, in ruil voor o.a. 6 miljard euro hulp, visa-vrij reizen naar de EU voor Turken, een heropstart van de EU-toetredingsgesprekken en de hervestiging van een groot aantal Syrische vluchtelingen in Europa. De Turkse president Erdoğan zegde deze deal eind februari op omdat hij vond dat de EU zijn beloftes niet nakwam.

"Wij zijn niet verplicht om zoveel vluchtelingen te verzorgen en te voeden", aldus Erdoğan. De EU hield zich inderdaad niet aan de beloftes. Sommige afspraken, zoals de toetredingsgesprekken en het visa-vrij reizen, werden door de EU blijkbaar nooit ernstig genomen, maar ook het beloofde Europese geld kwam er maar gedeeltelijk en te laat. Bovendien gebeurde de hervestiging van vluchtelingen in Europa op veel kleinere schaal dan verwacht. Drie jaar na het sluiten van de deal waren nog maar 25.000 Syriërs hervestigd in heel de EU. Er zijn momenteel bijna 4 miljoen vluchtelingen in Turkije, waarvan een groot deel afkomstig uit het door oorlog verscheurde Syrië.

De achterliggende reden voor het openen van de Turkse grens lijkt het onder druk zetten van de EU en de NAVO te zijn om de recentste militaire campagne van Turkije in Syrië te ondersteunen. Duizenden Turkse troepen zijn aanwezig in de noordwestelijke provincie Idlib, het laatste bolwerk van de Syrische oppositie, waar ze verslagen dreigen te worden door de strijdkrachten van president Bashar al-Assad (geruggensteund door Rusland). De gevechten en humanitaire crisis in Idlib hebben een nieuwe Syrische vluchtelingenstroom richting Turkije op gang gebracht. Erdoğan's militaire avontuur in Syrië moet het patriotisme en zijn tanende populariteit in eigen land aanwakkeren, maar de extra vluchtelingen kan hij er niet meer bij hebben. Eén van de zelfverklarde redenen voor de Turkse aanwezigheid in Syrië is het streven naar 'een veilige zone' waarnaar de Syrische vluchtelingen in Turkije teruggestuurd kunnen worden. Verschillende buitenlandse machten al jaren de oorlog in Syrië aan met wapens en militaire steun aan het leger en lokale militia's. Ze vechten er hun onderlinge rivaliteiten uit en leggen zo een hypotheek op de toekomst van het land. Pas als er uitzicht is op een duurzaam bestand met perspectief op vrede, zullen mensen opnieuw een toekomst zien in eigen land. Dit principe geldt voor alle conflictgebieden die vluchtelingen genereren. Europa zou de vele miljoenen die gaan naar het participeren aan oorlogen (bv. Irak en Afghanistan) en aan het militariseren van de eigen buitengrenzen beter besteden aan diplomatieke inspanningen om politieke oplossingen te vinden voor conflicten, aan de bevordering van de mondiale menselijke veiligheid (economisch, sociaal, politiek) zodat mensen zich niet verplicht voelen om te migreren en aan het helpen en begeleiden van asielzoekers in plaats van ze te criminaliseren.

De Syrische en talrijke andere vluchtelingen die een veilige doortocht en een veilig onderkomen zoeken, zijn voortdurend het voorwerp van politiek gemarchandeerd en worden gebruikt als pionnen in een schaakspel om politieke doelstellingen te verwezenlijken. Ondanks de schokkende beelden van de mensonterende omstandigheden in de overbevolkte vluchtelingenkampen op de Griekse eilanden en de gewelddadige behandeling van vluchtelingen aan de Turks-Griekse grens, pree de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, Griekenland op 3 maart als "het schild van Europa". Blijkbaar niet onder de indruk van de flagrante mensenrechtenschendingen stelde ze: "Ik bedank de Griekse grens- en kustwacht, de politie, de militairen en Frontex voor hun onvermoeibare inspanningen". Ze beloofde Griekenland 700 miljoen euro extra EU-fondsen om het te helpen met de strijd tegen vluchtelingen en migranten. Er wordt met plezier betaald, zolang Griekenland de vluchtelingen maar buiten Fort Europa houdt en weg van de Europese kiezers. Het gebrek aan erkenning van alle autoriteiten (Turkse en Europese) dat dit een drama is waar kwetsbare mensen bij betrokken zijn, is flagrant. In plaats van te zorgen voor de internationaalrechtelijke verplichte, adequaat functionerende asielprocedures, worden vluchtelingen benaderd als een veiligheidsdreiging. De EU-staten zouden veel meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor de asielzoekers die arriveren in Turkije, zowel via steun als via het garanderen van veilige toegangswegen tot de EU, en door te stoppen met bij te dragen tot de grondoorzaken die mensen op de vlucht drijven.

KORT

ATOMIC-FLASH' MOB #ZOMBIES4PEACE

De zombies zijn ontsnapt! Hoe zou jij een apocalyptisch thema ludiek voorstellen, terwijl je tegelijk de reële gevolgen van de ontploffing van een atoombom onder de aandacht brengt?

Zombies zijn populair bij veel jongeren. Ze treden op in videogames, films, series en als we niet opletten vallen ze onze stad ook binnen! Wie een nucleaire ontploffing overleeft zou op een zombie gelijken, maar dan waarschijnlijk nog erger. Daarom organiseren we in Brussel een "atomic flash mob" waarbij deelnemers een invasie van zombies nabootsen in een drukke publieke ruimte. We bereiden een klein decor

voor (oplaasbare 'nucleaire' paddenstoelenwolk, infostand, enz.) en een zeer eenvoudige korte choreografie. Het is niet verplicht om speciaal verkleed te komen. Jouw aanwezigheid kan al genoeg zijn, maar een 'zombielook' is altijd een pluspunt! Ervaren make-up artiesten zullen ter plaatse

zijn om je daarbij te helpen (vanaf €5). Wil je als zombie deelnemen aan de atomic flash mob of deel je liever flyers uit? Wil je meer weten over de precieze locatie en de choreografie? Registreren op www.nonukes.be. De exacte datum van de actie is voorlopig onduidelijk wegens de corona-lockdown.

EUROPA, VLUCHTELINGEN ZIJN MENSEN, GEEN BEDREIGING!

De VredeTelex is het driemaandelijks bewegingsblad voor leden van vzw Vrede. Hiermee houden we u op de hoogte van interessante activiteiten, campagnes en standpunten van de vredesbeweging. Nog geen lid? Surf naar www.vrede.be/lid

HET NON-PROLIFERATIEVERDRAG STAAT OP DE HELLING

Eind april 2020 vindt normaal gezien een nieuwe herzieningsconferentie van het Non-proliferatieverdrag (NPT) plaats. Dat gebeurt om de 5 jaar om de eerder gemaakte beslissingen over de zogenaamde 3 pijlers van dit verdrag -de niet-verspreiding van kernwapens, het recht op vreedzaam gebruik van kernenergie en de kernontwapening- te evalueren en nieuwe afspraken te maken. De vorige toetsingsconferentie (2015) eindigde zonder gemeenschappelijk slotdocument. In de huidige context van politiek wantrouwen en rivaliteiten tussen de grootmachten zien de vooruitzichten voor de komende editie er evenmin rooskleurig uit.

Op 5 maart 2020 vierde het NPT-regime zijn 50ste verjaardag. Het lijkt geen twijfel dat het NPT de verspreiding van kernwapens niet zozeer heeft tegengehouden, dan wel heeft afgeremd. De in het verdrag vervatte pijler 'kernontwapening' (Artikel VI) is echter een regelrechte mislukking gebleken. Het was nochtans een belangrijke reden voor niet-kernwapenstaten om zich massaal aan te sluiten. (In totaal 191 landen hebben het NPT ondertekend en geratificeerd.) Anno 2020 moeten we evenwel vaststellen dat er nog steeds 14.000 kernkoppen staan opgesteld op meer dan 100 locaties in 14 landen, met name in de 5 kernwapenstaten die door het NPT erkend worden (de Verenigde Staten, Rusland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, China), in 4 kernwapenstaten die geen deel uitmaken van het NPT-regime en in 5 landen die in het kader van de 'nuclear sharing' van de NAVO, Amerikaanse kernwapens herbergen op hun grondgebied. Bij die laatste groep hoort ook België, dat op de luchtmachtbasis van Kleine Brogel (Limburg) naar schatting 20 B61-kernbommen heeft liggen.

Het grote probleem met het NPT is de kloof tussen afspraken en daden. Kernwapensensalen worden vandaag gewoon verder uitgebouwd. Er is momenteel een kwalitatieve kernwapenwedloop aan de gang, waarbij kernwapenstaten hun bestaande arsenalen verbeteren en opwaarderen, maar ook nieuwe kernwapens ontwikkelen. Er worden hiervoor astronomische budgetten aan de kant gezet. De VS alleen voorziet een investering van 1700 miljard dollar voor de komende 30 jaar. Voor het volgende begrotingsjaar is 3 miljard dollar extra uitgetrokken, waardoor de 'National Nuclear Security Administration' in 2021 over een budget van 15,6 miljard dollar zal beschikken. In de komende jaren moet dat budget nog verder stijgen.

Het NPT heeft niet kunnen verhinderen dat er 4 kernwapenstaten zijn bijgekomen,

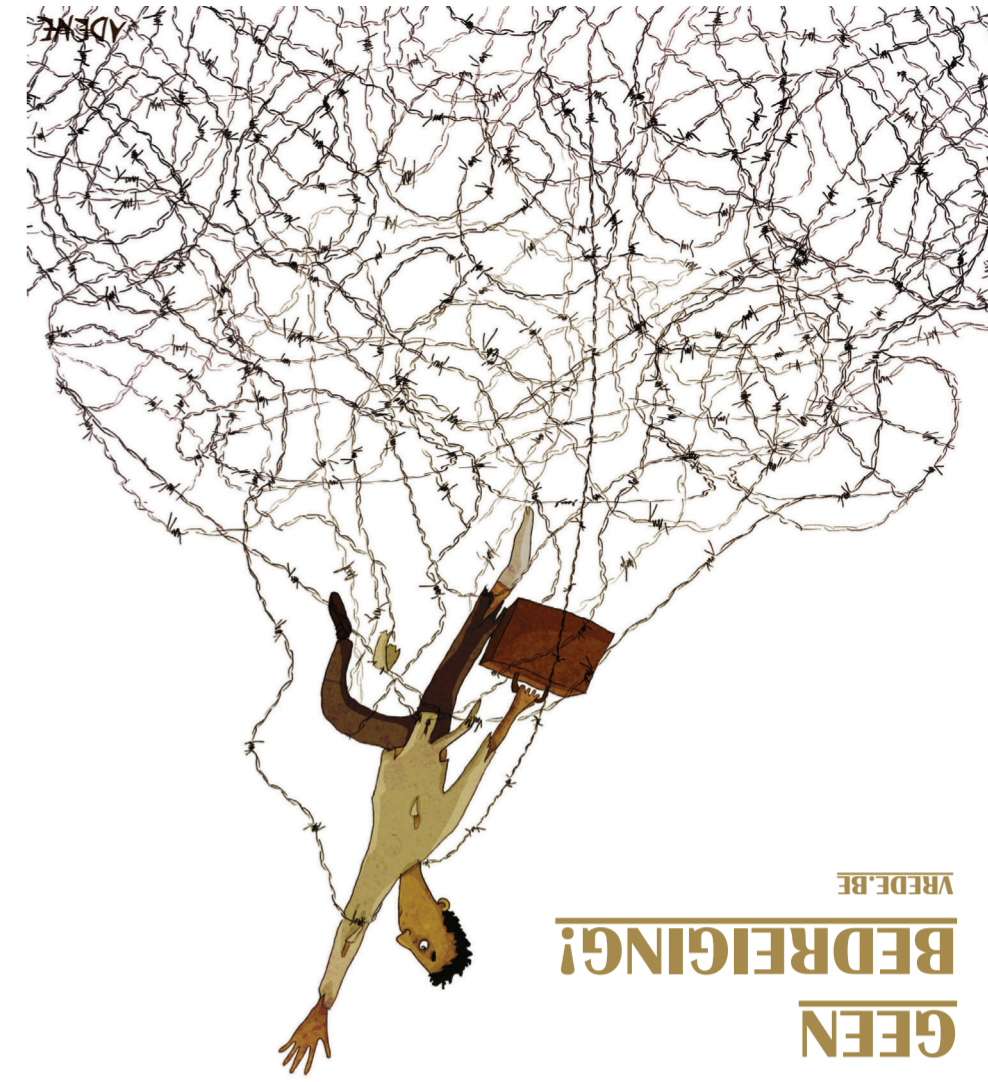
waarvan er 3 (Israël, India en Pakistan) het NPT niet ondertekend hebben. De 4de staat, Noord-Korea, kondigde in 2003 aan uit het verdrag te stappen. Daarnaast ontwikkelde ook Zuid-Afrika kernwapens, hoewel die na de ineenstorting van het Apartheidsregime werden ontmanteld en het land toen tot het NPT toetrad.

Het NPT wordt vandaag door de kernwapenstaten gebruikt om het status quo tussen kernwapenstaten en niet-kernwapenstaten te handhaven. De weigering door kernwapenstaten om tot ontwapening over te gaan, wordt door sommige staten, zoals onlangs Turkije, gebruikt om te argumenteren dat ze ook recht hebben op kernwapens. Op die manier dreigt het non-proliferatieregime verder uitgehold te worden.

De gebreken van het NPT suggereren dat het een inadequaat instrument is om de doelstelling van een kernwapenvrije wereld te realiseren en dat de veranderende geopolitieke realiteiten niet alleen nopen tot een versterking van het verdrag, zoals gepoogd in de 5-jaarlijkse herzieningsconferenties, maar dat er ook aanvullende instrumenten nodig zijn. Het Verdrag voor een Verbod op Kernwapens dat in 2017 gesloten werd, is enerzijds het resultaat van de politieke frustratie bij veel niet-kernwapenstaten over de mislukking van het NPT. Anderzijds dient het als een complementair verdrag te worden gezien, dat de doelstellingen van het NPT moet helpen versterken. Bovendien komt het Kernverbod tegemoet aan Artikel VI van het NPT waarin sprake is van de nood aan een 'verdrag' voor algemene en complete ontwapening onder strikte en effectieve internationale controle.

Het is dan ook eigenaardig dat sommigen -zoals de Belgische regering in de vorige legislatuur- beweren dat het Kernverbod het NPT dreigt te ondermijnen. Landen (met name de NAVO-lidstaten) gebruiken dit argument als excuus om het Kernwapenverbod niet te ondertekenen. In werkelijkheid willen ze de kernwapens niet loslaten als hoeksteen van hun veiligheidsbeleid.

50 jaar na de inwerkingtreding van het NPT moet het in een veranderde geopolitieke context broodnodig versterkt en aangevuld worden met nieuwe multilaterale ontwapeningsverdragen. Echte veiligheid gaat niet gepaard met een zelfvernietigend mechanisme van kernbewapening, maar loopt via een coherent diplomatiek beleid gebaseerd op alomvattende veiligheid ('Ik ben maar veilig als jij je veilig voelt').

VREDE.BE
BEDREIGING!
GEEN
ZIJN MENSEN,
VLUCHTELINGEN
EUROPA.

Driemaandelijks tijdschrift van vzw Vrede | jan - febr - maart 2020 | p 40204
PB-PP | B-374566
BEGRIJF-103-1000 Gent

VREDETELEX

KLNDR

MEER INFO
WWW.VREDE.BE

OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN DE KALENDER!
SCHRIJF JE IN OP DE DIGITALE NIEUWSBRIEF VIA VREDE.BE!

ALLE GEPLANEDE ACTIVITEITEN ZIJN OPGESCHORT WEGENS CORONA-MAATREGELEN!

Beste leden en sympathisanten van Vrede vzw,
De inhoud van deze telex werd samengesteld voor de uitbraak van de corona-crisis. De drukkerij waarmee we samenwerken heeft het werk neergelegd tijdens de lockdown. We hebben er dus geen idee van wanneer deze telex in jullie bus zal belanden.
Onze excuses voor vertragingen. Blijf gezond!
Het Vrede-team

VREDETELEX 039
Driemaandelijks tijdschrift van vzw Vrede | Dok Noord 4F 203, 9000 Gent
Editie jan - febr - maart 2020

VREDE.BE